
Frese Holding ApS

Sorøvej 8, 4200 Slagelse

Årsrapport for 2019

CVR-nr. 73 36 57 16

Årsrapporten er fremlagt og
godkendt på selskabets ordi-
nære generalforsamling
den 29/4 2020

Jørgen Leif Cadovius
Dirigent

Indholdsfortegnelse

Side

Påtegninger

Ledelsespåtegning 1

Den uafhængige revisors revisionspåtegning 2

Ledelsesberetning

Selskabsoplysninger 5

Hoved- og nøgletal 6

Ledelsesberetning 7

Koncern- og årsregnskab

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december 12

Balance 31. december 13

Egenkapitalopgørelse 17

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december 19

Noter til årsregnskabet 20

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019 for Frese Holding ApS.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Årsregnskabet og koncernregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af selskabets og koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af selskabets og koncernens aktiviteter og koncernens pengestrømme for 2019.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Slagelse, den 29. april 2020

Direktion

René Barington
adm. direktør

Bestyrelse

Jørgen Leif Cadovius
formand

Søren Østergaard Sørensen
næstformand

Tina Sofie Frese

Kim Thorsted Frese

Claus Thorsted Frese

Søren Hoelgaard Justesen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Frese Holding ApS

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Frese Holding ApS for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse for koncernen ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af regnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Ringsted, den 29. april 2020

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Brian Petersen
statsautoriseret revisor
mne28701

Daniel Lindebæk Hansen
statsautoriseret revisor
mne45340

Selskabsoplysninger

Selskabet	Frese Holding ApS Sorøvej 8 4200 Slagelse CVR-nr.: 73 36 57 16 Regnskabsperiode: 1. januar - 31. december Hjemstedskommune: Slagelse
Bestyrelse	Jørgen Leif Cadovius, formand Søren Østergaard Sørensen Tina Sofie Frese Kim Thorsted Frese Claus Thorsted Frese Søren Hoelgaard Justesen
Direktion	René Barington
Revision	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Eventyrvej 16 4100 Ringsted
Advokat	Nielsen & Nørager Advokatpartnerselskab
Pengeinstitut	Nordea A/S

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan koncernens udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	Koncern				
	2019	2018	2017	2016	2015
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	374.831	368.149	336.389		
Bruttofortjeneste	152.169	151.366	145.861	124.989	116.612
Resultat før finansielle poster	31.495	37.579	32.596	23.073	20.551
Finansielle poster	-1.053	-1.605	-3.487	-2.597	-2.278
Årets resultat	24.760	29.151	22.557	16.197	14.046
Balance					
Balancesum	251.269	243.159	219.645	197.453	197.522
Egenkapital	143.426	124.716	102.378	86.708	74.748
Pengestrømme					
Pengestrømme fra:					
- driftsaktivitet	37.926	23.862	20.925	37.279	30.474
- investeringsaktivitet	-19.998	-20.178	-12.996	-20.115	-24.398
heraf investering i materielle anlægsaktiver	-14.519	-12.341	-8.330	-10.902	-16.253
- finansieringsaktivitet	-4.388	6.071	-13.324	-6.980	1.864
Årets forskydning i likvider	13.540	9.755	-5.395	10.184	7.940
Antal medarbejdere	211	203	183	160	166
Nøgletal i %					
Bruttomargin	40,6%	41,1%	43,4%		
Overskudsgrad	8,4%	10,2%	9,7%		
Afkastningsgrad	12,5%	15,5%	14,8%	11,7%	10,4%
Soliditetsgrad	57,1%	51,3%	46,6%	43,9%	37,8%
Forrentning af egenkapital	18,5%	25,7%	23,9%	20,1%	20,4%

Nøgletallene er udarbejdet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings anbefalinger og vejledning. Der henvises til definitioner i afsnittet om regnskabspraksis.

Koncernen er overgået fra at være omfattet af at aflægge regnskab efter regnskabsklasse C til regnskabsklasse C for store virksomheder i regnskabsåret 2018. I den forbindelse skal selskabet vise nettoomsætningen.

Nettoomsætningen er vist i nøgletallene for 2017 - 2019, idet tidligere år ikke har været omfattet af dette krav.

Ledelsesberetning

Væsentligste aktiviteter

Koncernens hovedaktivitet består af industriselskaberne Frese A/S, der producerer dynamiske reguleringsventiler til varme- og køleanlæg og Frese Metal- og Stålstøberi A/S, der producerer støbegods til marine og off-shore sektoren. I koncernen indgår derudover Frese Ejendomme ApS.

Produktionen foregår i Danmark og i datterselskabet i Kina. Salget af koncernens produkter sker fra de danske og udenlandske datterselskaber samt tilknyttede distributører og partnere.

Udvikling i året

Koncernens resultatopgørelse for 2019 udviser et overskud på TDKK 24.760, og koncernens balance pr. 31. december 2019 udviser en egenkapital på TDKK 143.426.

Året der gik og opfølgning på sidste års forventede udvikling

I årsrapporten for 2018 er udmeldt et forventet resultat efter skat for 2019 i niveauet TDKK 29.000. Ændringerne fremgår af de forklaringer, der er anført nedenfor ved sammenligning med forrige år.

Omsætningsvæksten er skabt gennem fremgang i koncernens ventilaktiviteter mens støberiaktiviteten har oplevet en mindre tilbagegang. Koncernen har generelt stor fokus på produktudvikling og nye produkter bidrager positivt til koncernens aktiviteter.

Regnskabsåret 2019 har resulteret i et fald i resultat før skat på TDKK 5.532 fra TDKK 35.975 i 2018 til TDKK 30.442 i 2019. Nedgangen kan henføres til den mindre aktivitet indenfor støberiet og stigende omkostninger indenfor ventilområdet.

Kapitalberedskabet

Koncernens likvider i 2019 steget med TDKK 13.540 fra TDKK 8.305 til TDKK 21.845. og koncernens samlede arbejdskapital er i 2019 steget med TDKK 3.858 fra TDKK 77.049 til TDKK 80.907. Det frie cash flow var i regnskabsåret positivt med TDKK 17.928

De samlede investeringer i materielle og immaterielle anlægsaktiver i koncernen udgjorde netto TDKK 19.998. Heraf er TDKK 14.505 af investeringerne er anvendt til investering i maskiner og andre anlæg, driftsmateriel og inventar, mens ca. TDKK 5.493 er investeret i udvikling af nye og videreudvikling af eksisterende produkter.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet udgjorde TDKK -4.388.

Ledelsesberetning

Valutarisici

Koncernen er eksponeret overfor valutarisici i EUR, GBP, USD og CNY. Eksponeringen overfor fluktuationer mellem EUR/DKK betragtes som uvæsentlig grundet Danmarks fastkurspolitik overfor EUR.

Væsentligste kommercielle valutarisici afdækkes i fornødent omfang via valutaterminsforretninger. Afdækningen sker til sikring af koncernens operationelle aktiviteter i fremmed valuta.

Renterisici

Moderate ændringer i renteniveauet vil ikke have væsentlig effekt på koncernens indtjening. Realkreditlån optaget med sikkerhed i fast ejendom er fast forrentet. Driften er derfor ikke påvirket af renteændringer i realkreditmarkedet.

Kreditrisici

Koncernen er primært eksponeret overfor kreditrisici på varedebitorer.

Alle kunder vurderes individuelt og tildeles kreditmaksimum. Som del af koncernens risikostyring overvåges og justeres krediteksponeringen løbende.

Forventninger for det kommende år

Der forventes et positivt resultat i 2020.

Forskning og udvikling

Koncernen videreudvikler til stadighed sine ventil- og støberiprodukter. Kontinuerlig udvikling af nye produkter er væsentlig for koncernens vækst, hvorfor udviklingsaktiviteterne vil fortsætte fremadrettet.

Eksternt miljø

Virksomhedens miljømæssige forhold er godkendt af relevante myndigheder, og virksomhedens støberi er godkendt af miljømyndighederne til drift i alle årets dage

Videnressourcer

Virksomhedens virke baseres på faglig og kommerciel ekspertise indenfor branchen. Særlig viden indenfor støberiteknik, dynamisk strengregulering, mekanisk bearbejdning og montage samt afsætning er af betydning for selskabet.

Ledelsesberetning

Redegørelse for samfundsansvar

Frese Holding ApS er bevidst om sit samfundsansvar i de regioner og lande, hvori koncernen udfører sine aktiviteter. Aktiviteterne udføres i overensstemmelse med nationale og lokale love og regulativer for medarbejdernes sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt alle selskabsretlige og skattemæssige forhold.

Foruden koncernens compliance med nationale og lokale regulativer anvendes ikke eksplicitte politikker for samfundsansvar.

Miljø og klima

Koncernen har etableret processer som skal begrænse miljøpåvirkningen. Allerede fra start af produktudviklingen tænkes der, hvis muligt, i valg af miljørigtige materialer og funktioner. Processerne omfatter også fokus på reduktion af spild i produktionen og sortering af restmaterialer og spildprodukter, så de senere kan genanvendes enten i produktionen eller af eksterne aftagere. Der foretages løbende investeringer med det formål at reducere spild og sikre optimal genanvendelse af materialer.

Koncernen arbejder kontinuerligt på at reducere energiforbruget i såvel produktion, lager og administration. Energiforbruget følges løbende og investeringer i maskiner og ejendomme sker blandt andet med fokus på reduktion af det samlede energiforbrug, eksempelvis el anvendt i produktionsprocesser og varmespild.

Koncernen arbejder kontinuerligt på at reducere energiforbruget i såvel produktion, lager og administration. Energiforbruget følges løbende og investeringer i maskiner og ejendomme sker blandt andet med fokus på reduktion af det samlede energiforbrug, eksempelvis el anvendt i produktionsprocesser og varmespild.

Leverandører og Menneskerettigheder

Koncernen indgår typisk langvarige leverandørforhold med leverandører der primært er beliggende i Europa eller Asien. I en samlet vurdering af leverandøren medgår, udover økonomiske og kvalitetsmæssige vurderinger, også en vurdering af, om leverandøren udviser almindelig social ansvarlighed.

Alle leverandører bliver bedt om at underskrive Freses adfærdskodeks (Code of Conduct), der vejleder om den forretningsadfærd, vi forventer af vores leverandører og samarbejdspartnere. Vores Code of Conduct er baseret på FN's Global Compact, der er opdelt i fire hovedgrupper: Menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption og henviser til Menneskerettighedskonventionerne fra den Internationale Arbejdsorganisation (ILO).

Leverandører og samarbejdspartnere skal tilsikre, at indholdet af Freses Code of Conduct bliver bekendtgjort og forstået af alle dets underleverandører.

Ledelsesberetning

Sociale forhold og medarbejderforhold

Sikring af medarbejdernes trivsel er et vigtigt element for Frese.

Ledelsen samarbejder med medarbejdergrupper, bestående af medarbejdere fra forskellige funktioner, og her er sociale forhold og arbejdsmiljø væsentlige fokus punkter. I 2019 har fokus bl.a. været på festligholdelse af koncernens 75-års jubilæum. Gennem arrangementer i Kina, Tyskland, Norge og naturligvis Danmark blev jubilæet fejret med koncernens medarbejdere, kunder og andre samarbejdspartnere. Formålet har været at skabe trivsel og sammenhold blandt deltagerne.

Der har i 2019 også været fokus på "Sundhed på Arbejdspladsen", så sundhedspakken nu totalt set indeholder massageordning, frugtordning, specielle tilbud til kontorindretning, pausegymnastik redskaber, deltagelse i fælles motions-arrangementer og forskellige tilbud fra virksomhedens sundhedsforsikring.

Der følges månedligt op på sygefravær for at forbedre trivsel. Frese ønsker fremadrettet at fortsætte dette fokus også ved at lave målinger på medarbejdertrivsel og psykisk arbejdsmiljø.

Frese bidrager til lokalsamfundet og tager socialt ansvar ved at tilbyde elev- og lærepladser samt praktikforløb for borgere, der af forskellige årsager har været uden for arbejdsmarkedet. I 2019 beskæftigede Frese fast eller midlertidigt totalt set 11 flexjobbere eller personer med handicap samt totalt set 7 lærlinge eller elever.

Redegørelse for kønsmæssig sammensætning

Frese Holding ApS' mål er at nå en ligelig fordeling af den kønsmæssige sammensætning af koncernens øverste ledelseslag under hensyntagen til, at det til enhver tid er den bedst egnede person, uanset køn, der varetager ledelsen af koncernen.

Måltal for bestyrelsen

Frese Holding ApS har sat et mål om minimum 15% kvindelige medlemmer i bestyrelsen. Den nuværende kønssammensætning blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer er en kvinde og fem mænd, hvorfor målsætningen er opnået. Bestyrelsessammensætningen er uændret i forhold til sidste år.

Usædvanlige forhold

Koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt resultatet af koncernens aktiviteter og pengestrømme for 2019 er ikke påvirket af usædvanlige forhold.

Ledelsesberetning

Begivenheder efter balancedagen

Koncernens forventninger til fremtiden bliver påvirket negativt som følge af Covid-19 udbruddet og de tiltag som regeringerne i det meste af verden har foretaget for at afbøde virkningerne af udbruddet, jf. også omtalen af begivenheder efter balancedagen i note 1.

Før Covid-19 udbruddet forventede selskabet et aktivitetsniveau på niveau med de seneste år, og bedre indtjening end i 2019. Selskabet forventer i en vis grad at blive påvirket af Covid-19 udbruddet, men det er dog endnu for tidligt at udtale sig om hvor store de negative konsekvenser bliver for selskabets forventninger.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
Nettoomsætning	2	374.831	368.149	17.785	13.789
Andre driftsindtægter		1.962	430	0	0
Vareforbrug		-189.051	-186.506	0	0
Andre eksterne omkostninger		-35.573	-30.707	-1.974	-439
Bruttoresultat		152.169	151.366	15.811	13.350
Personaleomkostninger	3	-102.316	-95.060	-14.580	-12.985
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	4	-18.358	-18.727	-80	-67
Resultat før finansielle poster		31.495	37.579	1.151	298
Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder		0	0	23.841	28.829
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		310	247	0	0
Finansielle indtægter	5	410	565	72	163
Finansielle omkostninger	6	-1.773	-2.417	-39	-29
Resultat før skat		30.442	35.974	25.025	29.261
Skat af årets resultat	7	-5.682	-6.823	-265	-110
Årets resultat		24.760	29.151	24.760	29.151

Balance 31. december

Aktiver

	Note	Koncern		Morderselskab	
		2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
Færdiggjorte udviklingsprojekter		16.311	15.771	0	0
Erhvervede rettigheder		286	868	0	0
Goodwill		237	340	0	0
Udviklingsprojekter under udførelse		7.408	9.202	0	0
Immaterielle anlægsaktiver	8	24.242	26.181	0	0
Grunde og bygninger		35.635	39.909	0	0
Produktionsanlæg og maskiner		33.443	24.937	0	0
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		2.588	5.395	253	333
Indretning af lejede lokaler		1.794	0	0	0
Materielle anlægsaktiver under udførelse		3.626	3.201	0	0
Materielle anlægsaktiver	9	77.086	73.442	253	333
Kapitalandele i dattervirksomheder	10	0	0	144.445	126.654
Kapitalandele i associerede virksomheder	11	1.992	1.880	0	0
Finansielle anlægsaktiver		1.992	1.880	144.445	126.654
Anlægsaktiver		103.320	101.503	144.698	126.987
Råvarer og hjælpematerialer		17.195	15.357	0	0
Varer under fremstilling		39.224	41.472	0	0
Færdigvarer og handelsvarer		9.702	11.570	0	0
Varebeholdninger		66.121	68.399	0	0

Balance 31. december

Aktiver

	Note	Koncern		Morderselskab	
		2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		48.512	54.376	0	0
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		0	0	598	2.749
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		7.526	6.309	0	0
Andre tilgodehavender		3.218	2.866	825	0
Selskabsskat		0	110	2.534	0
Periodeafgrænsningsposter	12	727	1.291	98	84
Tilgodehavender		59.983	64.952	4.055	2.833
Likvide beholdninger		21.845	8.305	587	0
Omsætningsaktiver		147.949	141.656	4.642	2.833
Aktiver		251.269	243.159	149.340	129.820

Balance 31. december

Passiver

	Note	Koncern		Morderselskab	
		2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
Selskabskapital		430	430	430	430
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode		855	745	124.381	106.590
Reserve for udviklingsomkostninger		17.518	16.267	0	0
Overført resultat		118.623	101.274	12.615	11.696
Foreslået udbytte for regnskabsåret		6.000	6.000	6.000	6.000
Egenkapital		143.426	124.716	143.426	124.716
Hensættelse til udskudt skat	14	9.567	9.998	6	7
Hensatte forpligtelser		9.567	9.998	6	7
Gæld til realkreditinstitutter		30.982	32.495	0	0
Leasingforpligtelser		11.673	7.943	0	0
Anden gæld		2.487	0	0	0
Periodeafgrænsningsposter		0	1.618	0	0
Langfristede gældsforpligtelser	15	45.142	42.056	0	0
Gæld til realkreditinstitutter	15	1.580	1.514	0	0
Kreditinstitutter		1.911	2.950	0	158
Leasingforpligtelser	15	3.653	3.797	0	0
Modtagne forudbetalinger fra kunder		461	0	0	0
Leverandører af varer og tjenesteydelser		26.665	35.724	100	42
Gæld til tilknyttede virksomheder		0	0	877	40
Selskabsskat		793	1.098	0	543
Anden gæld	15	16.561	18.561	4.931	4.314
Periodeafgrænsningsposter	15,16	1.510	2.745	0	0
Kortfristede gældsforpligtelser		53.134	66.389	5.908	5.097
Gældsforpligtelser		98.276	108.445	5.908	5.097
Passiver		251.269	243.159	149.340	129.820

Balance 31. december

Passiver

	<u>Note</u>
Begivenheder efter balancedagen	1
Resultatdisponering	13
Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser	19
Nærtstående parter	20
Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor	21
Anvendt regnskabspraksis	22

Egenkapitalopgørelse

Koncern

	Selskabs- kapital	Reserve for nettoopskriv- ning efter den indre værdis meto- de	Reserve for udviklings- omkostninge r	Overført resultat	Foreslået ud- bytte for regn- skabsåret	I alt
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Egenkapital 1. januar	430	745	16.267	101.274	6.000	124.716
Valutakursregulering	0	0	0	149	0	149
Betalt ordinært udbytte	0	0	0	0	-6.000	-6.000
Valutakursregulering udenlandske enheder	0	-199	0	0	0	-199
Årets udviklingsomkostninger	0	0	6.384	-6.384	0	0
Årets af- og nedskrivning	0	0	-5.133	5.133	0	0
Årets resultat	0	309	0	18.451	6.000	24.760
Egenkapital 31. december	430	855	17.518	118.623	6.000	143.426

Egenkapitalopgørelse

Moderselskab

	Selskabs- kapital	Reserve for nettoopskriv- ning efter den indre værdis meto- de	Reserve for udviklings- omkostninge r	Overført resultat	Foreslået ud- bytte for regn- skabsåret	I alt
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Egenkapital 1. januar	430	106.590	0	11.696	6.000	124.716
Betalt ordinært udbytte	0	0	0	0	-6.000	-6.000
Valutakursregulering udenlandske enheder	0	-50	0	0	0	-50
Årets resultat	0	17.841	0	919	6.000	24.760
Egenkapital 31. december	430	124.381	0	12.615	6.000	143.426

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	Koncern	
		2019 TDKK	2018 TDKK
Årets resultat		24.760	29.151
Reguleringer	17	25.056	27.156
Ændring i driftskapital	18	-3.858	-24.428
Pengestrømme fra drift før finansielle poster		45.958	31.879
Renteindbetalinger og lignende		409	565
Renteudbetalinger og lignende		-2.133	-2.327
Pengestrømme fra ordinær drift		44.234	30.117
Betalt selskabsskat		-6.308	-6.255
Pengestrømme fra driftsaktivitet		37.926	23.862
Køb af immaterielle anlægsaktiver		-5.493	-7.837
Køb af materielle anlægsaktiver		-14.519	-12.341
Salg af materielle anlægsaktiver		14	0
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		-19.998	-20.178
Tilbagebetaling af gæld til realkreditinstitutter		-35.891	-22.562
Tilbagebetaling af gæld til kreditinstitutter		-1.039	0
Nedbringelse af leasingforpligtelser		-4.550	-3.248
Tilbagebetaling af langfristet gæld i øvrigt		-1.618	0
Optagelse af gæld til realkreditinstitutter		34.084	35.200
Optagelse af gæld til kreditinstitutter		0	2.855
Indgåelse af leasingforpligtelser		8.139	0
Optagelse af langfristet gæld i øvrigt		2.487	0
Køb af egne kapitalandele		0	-174
Betalt udbytte		-6.000	-6.000
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		-4.388	6.071
Ændring i likvider		13.540	9.755
Likvider 1. januar		8.305	-1.450
Likvider 31. december		21.845	8.305
Likvider specificeres således:			
Likvide beholdninger		21.845	8.305
Likvider 31. december		21.845	8.305

Noter til årsregnskabet

1 Begivenheder efter balancedagen

Konsekvenserne af Covid-19, hvor mange regeringer verden over har taget beslutning om at "lukke landene ned", får stor betydning for verdensøkonomien. Ledelsen anser konsekvenserne af Covid-19 som en begivenhed, der er opstået efter balancedagen (31. december 2019), og udgør derfor en ikke-regulerende begivenhed for virksomheden.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at opgøre størrelsen af den negative påvirkning af Covid-19.

	Koncern		Morderselskab	
	2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
2 Nettoomsætning				
Geografiske markeder				
Europa	246.696	253.206	17.785	13.789
Resten af verden	128.135	114.943	0	0
	374.831	368.149	17.785	13.789
Aktiviteter				
Frese ventilprodukter	216.499	207.329	0	0
Øvrige produkter og leverancer	158.332	160.820	17.785	13.789
	374.831	368.149	17.785	13.789

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
3 Personaleomkostninger				
Lønninger	93.445	87.267	13.672	12.278
Pensioner	5.821	5.334	750	621
Andre omkostninger til social sikring	2.336	1.988	130	79
Andre personaleomkostninger	714	471	28	7
	102.316	95.060	14.580	12.985
Heraf udgør vederlag til direktion og bestyrelse:				
Direktion	5.583	6.662	3.127	4.032
Bestyrelse	757	757	487	545
	6.340	7.419	3.614	4.577
Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	211	203	15	13
4 Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver				
Afskrivninger af immaterielle anlægsaktiver	7.431	8.106	0	0
Afskrivninger af materielle anlægsaktiver	10.927	10.621	80	67
	18.358	18.727	80	67

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
5 Finansielle indtægter				
Renteindtægter tilknyttede virksomheder	0	0	61	163
Andre finansielle indtægter	262	52	11	0
Valutakursreguleringer	117	0	0	0
Vautakursgevinster	31	513	0	0
	410	565	72	163
6 Finansielle omkostninger				
Andre finansielle omkostninger	1.670	1.718	39	29
Valutakurstab	103	699	0	0
	1.773	2.417	39	29
7 Skat af årets resultat				
Årets aktuelle skat	6.194	7.043	266	93
Årets udskudte skat	128	492	-1	7
Regulering af skat vedrørende tidligere år	-640	10	0	10
Regulering af udskudt skat tidligere år	0	-722	0	0
	5.682	6.823	265	110

Noter til årsregnskabet

8 Immaterielle anlægsaktiver

Koncern

	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede rettigheder	Goodwill	Udviklingsprojekter under udførelse
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Kostpris 1. januar	42.491	2.892	7.511	9.202
Tilgang i årets løb	0	0	0	8.185
Afgang i årets løb	0	0	0	-2.692
Overførsler i årets løb	7.287	0	0	-7.287
Kostpris 31. december	<u>49.778</u>	<u>2.892</u>	<u>7.511</u>	<u>7.408</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	26.720	2.024	7.171	0
Årets afskrivninger	6.747	582	103	0
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>33.467</u>	<u>2.606</u>	<u>7.274</u>	<u>0</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>16.311</u>	<u>286</u>	<u>237</u>	<u>7.408</u>
Heraf finansielle leasingaktiver	<u>0</u>	<u>286</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

De igangværende projekter omfatter udvikling og test af nye produkter til virksomhedens markeder. Det er ledelsens vurdering, at der er et stigende behov for produkter indenfor koncernens aktivitetsområder. De aktiverede omkostninger sammensætter sig primært af interne løntimer samt eksterne omkostninger. Projekterne forløber som planlagt og forventes færdiggjort inden for 1 – 2 år.

Afsluttede projekter overføres til færdige udviklingsprojekter og afskrives over en 5 årig periode under hensyn til den teknologiske udvikling i markedet. Ledelsen forventer en bruttortjeneste på produkterne og har på baggrund heraf ikke konstateret indikationer på nedskrivningsbehov i forhold til de regnskabsmæssige værdier.

Noter til årsregnskabet

9 Materielle anlægsaktiver

Koncern

	Grunde og byg- ninger	Produktionsan- læg og maski- ner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Indretning af le- jede lokaler	Materielle an- lægsaktiver un- der udførelse
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Kostpris 1. januar	68.952	96.938	14.575	0	3.201
Tilgang i årets løb	99	4.943	373	152	8.975
Afgang i årets løb	0	-883	0	0	0
Overførsler i årets løb	-2.571	10.868	-3.289	2.616	-8.550
Kostpris 31. december	66.480	111.866	11.659	2.768	3.626
Ned- og afskrivninger 1. januar	29.043	72.001	9.180	0	0
Årets afskrivninger	2.493	6.537	1.589	307	0
Tilbageførte ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	0	-883	0	0	0
Overførsler i årets løb	-691	768	-1.698	667	0
Ned- og afskrivninger 31. december	30.845	78.423	9.071	974	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	35.635	33.443	2.588	1.794	3.626
Heraf finansielle leasingaktiver	0	15.740	0	0	0

Noter til årsregnskabet

	Moderselskab	
	2019	2018
	TDKK	TDKK
10 Kapitalandele i dattervirksomheder		
Kostpris 1. januar	20.064	20.064
Kostpris 31. december	20.064	20.064
Værdireguleringer 1. januar	106.590	84.399
Valutakursregulering	-50	-725
Årets resultat	23.841	28.830
Udbytte til moderselskabet	-6.000	-6.000
Årets regulering af sikringsinstrumenter til dagværdi	0	86
Værdireguleringer 31. december	124.381	106.590
Regnskabsmæssig værdi 31. december	144.445	126.654
Positive forskelsbeløb, som konstateres ved første indregning af dattervirksomheder til indre værdi	0	0

Kapitalandele i dattervirksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Stemme- og ejerandel
Frese A/S	Danmark	100%
Frese Metal og Stålstøberi A/S	Danmark	100%
Frese Ejendomme ApS	Danmark	100%
Frese Armaturen GmbH	Tyskland	100%
Frese Ltd.	England	100%
Frese District Heating Ltd.	England	100%
Frese Valves (Ningbo) Co. Ltd.	Kina	100%

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
11 Kapitalandele i associerede virksomheder				
Kostpris 1. januar	1.137	1.136	0	0
Kostpris 31. december	1.137	1.136	0	0
Værdireguleringer 1. januar	744	1.114	0	0
Valutakursregulering	-199	-616	0	0
Årets resultat	223	186	0	0
Forskydning i intern avance	87	60	0	0
Værdireguleringer 31. december	855	744	0	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.992	1.880	0	0

Kapitalandele i associerede virksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Stemme- og ejerandel
Frese Eurasia Dis Ticaret Limited Sirketi	Tyrkiet	50%

Noter til årsregnskabet

12 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter udgøres af forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter.

	Morderselskab	
	2019	2018
	TDKK	TDKK
13 Resultatdisponering		
Foreslået udbytte for regnskabsåret	6.000	6.000
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	17.841	22.830
Overført resultat	919	321
	24.760	29.151

	Koncern		Morderselskab	
	2019	2018	2019	2018
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
14 Hensættelse til udskudt skat				
Hensættelse til udskudt skat 1. januar	9.998	10.209	7	0
Årets indregnede beløb i resultatopgørelsen	128	492	-1	7
Årets indregnede beløb på egenkapitalen	-559	-703	0	0
Hensættelse til udskudt skat 31. december	9.567	9.998	6	7

Noter til årsregnskabet

15 Langfristede gældsforpligtelser

Afdrag, der forfalder inden for 1 år, er opført under kortfristede gældsforpligtelser. Øvrige forpligtelser er indregnet under langfristede gældsforpligtelser.

Gældsforpligtelserne forfalder efter nedenstående orden:

	Koncern		Morderselskab	
	2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
Gæld til realkreditinstitutter				
Efter 5 år	24.468	26.187	0	0
Mellem 1 og 5 år	6.514	6.308	0	0
Langfristet del	30.982	32.495	0	0
Inden for 1 år	1.580	1.514	0	0
	32.562	34.009	0	0
Leasingforpligtelser				
Efter 5 år	0	0	0	0
Mellem 1 og 5 år	11.673	7.943	0	0
Langfristet del	11.673	7.943	0	0
Inden for 1 år	3.653	3.797	0	0
	15.326	11.740	0	0
Anden gæld				
Efter 5 år	0	0	0	0
Mellem 1 og 5 år	2.487	0	0	0
Langfristet del	2.487	0	0	0
Øvrig kortfristet gæld	16.561	18.561	4.931	4.314
	19.048	18.561	4.931	4.314
Periodeafgrænsningsposter				
Efter 5 år	0	0	0	0
Mellem 1 og 5 år	0	1.618	0	0
Langfristet del	0	1.618	0	0
Inden for 1 år	115	1.391	0	0
Øvrige periodeafgrænsningsposter	1.395	1.354	0	0
Kortfristet del	1.510	2.745	0	0
	1.510	4.363	0	0

Noter til årsregnskabet

16 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter udgøres af modtagne forudbetalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende år.

17 Pengestrømsopgørelse - reguleringer

	Koncern	
	2019 TDKK	2018 TDKK
Finansielle indtægter	-410	-565
Finansielle omkostninger	1.773	2.417
Af- og nedskrivninger inklusiv tab og gevinst ved salg	18.321	18.728
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder	-310	-247
Skat af årets resultat	5.682	6.823
	25.056	27.156

18 Pengestrømsopgørelse - ændring i driftskapital

	Koncern	
	2019 TDKK	2018 TDKK
Ændring i varebeholdninger	2.277	-9.501
Ændring i tilgodehavender	4.860	-9.811
Ændring i leverandører m.v.	-10.995	-5.207
Regulering af sikringsinstrumenter til dagsværdi	0	91
	-3.858	-24.428

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
19 Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser				
Pant og sikkerhedsstillelse				
Følgende aktiver er stillet til sikkerhed for realkreditinstitutter:				
Grunde og bygninger med en regnskabsmæssig værdi på	35.635	39.909	0	0
Følgende aktiver er stillet til sikkerhed for bankforbindelser:				
Virksomhedspant på nom. TDKK 10.000 (2018: TDKK 10.000) i simple fordringer fra salg af varer og tjenesteydelser til en samlet regnskabsmæssig værdi af	49.403	49.646	0	0
Leje- og leasingforpligtelser				
Leasingforpligtelser fra operationel leasing. Samlede fremtidige leasingydelser:				
Inden for 1 år	1.310	886	0	0
Mellem 1 og 5 år	2.048	1.153	0	0
	3.358	2.039	0	0

Andre eventualforpligtelser

Koncernens danske selskaber hæfter solidarisk for skat af koncernens sambeskattede indkomst mv. Det samlede beløb for skyldig selskabsskat vedrørende koncernens danske selskaber udgør TDKK 793. Koncernens danske selskaber hæfter endvidere solidarisk for danske kildeskatter i form af udbytteskat, royaltyskat og renteskat. Eventuelle senere korrektioner til selskabsskatter og kildeskatter kan medføre at koncernens hæftelse udgør et større beløb.

Moderselskabet har afgivet selvskyldnerkaution overfor datterselskabers engagement med Nordea Finans Leasing. Gælden udgør pr. 31.12.2019 TDKK 15.329.

Moderselskabet har afgivet selvskyldnerkaution til sikkerhed for datterselskabers mellemværende med pengeinstitutter. Gælden andrager pr. 31.12.2019 TDKK 0.

Noter til årsregnskabet

20 Nærtstående parter

Grundlag

Øvrige nærtstående parter

T.F. Slagelse Holding ApS, Slagelse	Kapitalejer
K.F. Slagelse Holding ApS, Slagelse	Kapitalejer
C.F. Slagelse Holding ApS, Slagelse	Kapitalejer

Transaktioner

Selskabet har valgt kun at oplyse om transaktioner, der ikke er foretaget på normale markedsvilkår efter årsregnskabslovens § 98 c, stk. 7. Alle transaktioner er foretaget på normale markedsvilkår.

	Koncern		Moderselskab	
	2019 TDKK	2018 TDKK	2019 TDKK	2018 TDKK
21 Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor				
PricewaterhouseCoopers				
Revisionshonorar	271	265	43	42
Andre ydelser	73	0	73	0
	344	265	116	42
Deloitte				
Andre ydelser	0	0	0	8
	0	0	0	8
Øvrige				
Revisionshonorar	165	187	0	0
Skatterådgivning	0	12	0	0
Andre ydelser	0	5	0	0
	165	204	0	0
	509	469	116	50

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Frese Holding ApS for 2019 er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for store virksomheder i regnskabsklasse C.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Konsolideringspraksis

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Frese Holding ApS samt virksomheder, hvori moderselskabet direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne, eller hvori moderselskabet gennem aktiebesiddelse eller på anden måde har en bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver betydelig men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Ved konsolideringen sammendrages poster af ensartet karakter. Koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, udbytter og mellemværender samt realiserede og urealiserede interne gevinster og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder elimineres.

Moderselskabets kapitalandele i de konsoliderede dattervirksomheder udlignes med moderselskabets andel af dattervirksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort på det tidspunkt, hvor koncernforholdet blev etableret.

Virksomhedssammenslutninger

Virksomhedsovertagelser gennemført den 1. juli 2018 eller senere

Køb af dattervirksomheder behandles efter overtagelsesmetoden, hvorefter den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Overtagne eventuelforpligtelser indregnes i koncernregnskabet til dagsværdi i det omfang værdien kan måles pålideligt.

Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor koncernen opnår kontrol over den overtagne virksomhed.

Kostprisen for den købte virksomhed udgør dagsværdien af det aftalte vederlag, herunder vederlag der er betingede af fremtidige begivenheder. Transaktionsomkostninger, som direkte kan henføres til køb af dattervirksomheder, indregnes i resultatopgørelsen i takt med afholdelsen.

Positivt forskelsbeløb mellem kostprisen for den overtagne virksomhed og de identificerede aktiver og forpligtelser indregnes i balancen under immaterielle anlægsaktiver som goodwill, der afskrives lineært i resultatopgørelsen over den forventede brugstid. Afskrivning på goodwill allokeres i koncernregnskabet til de funktioner, som goodwillen relaterer sig til. Er forskelsbeløbet negativt indregnes dette straks i resultatopgørelsen.

Såfremt købesumallokeringen ikke er endelig kan positive og negative forskelsbeløb fra købte dattervirksomheder, som følge af ændring i indregning og måling af de identificerede nettoaktiver, reguleres op til 12

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

måneder fra overtagelsestidspunktet. Disse reguleringer afspejler sig samtidig i værdien af goodwill eller negativ goodwill, herunder i allerede foretagne afskrivninger.

Indeholder kostprisen betingede vederlag måles disse til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Efterfølgende genmåles betingede vederlag til dagsværdi. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen.

Ved trinvisse overtagelser genmåles værdien af den hidtidige besiddelse af kapitalandele i den overtagne virksomhed til dagsværdien på overtagelsestidspunkt. Forskellen mellem den bogførte værdi af den hidtidige kapitalandel og dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen.

Virksomhedsovertagelser gennemført før den 1. juli 2018

Virksomhedsovertagelser, der er gennemført før den 1. juli 2018, behandles med visse undtagelser efter samme regnskabspraksis som virksomhedssammenslutninger gennemført den 1. juli 2018 eller senere. De væsentligste undtagelser er:

- Identificerede aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed indregnes alene, såfremt de er sandsynlige.
- Identificerede eventualforpligtelser i den overtagne virksomhed indregnes ikke i koncernbalancen.
- Såfremt købesumsallokeringen ikke er endelig kan positive og negative forskelsbeløb, som følge af ændring i indregning og måling af overtagne nettoaktiver, reguleres indtil udgangen af det regnskabsår, der følger efter overtagelsesåret. Disse reguleringer afspejler sig samtidig i værdien af goodwill eller negativ goodwill, herunder i allerede foretagne afskrivninger.
- Transaktionsomkostninger, som direkte kan henføres til køb af dattervirksomheder, indgår som en del af kostprisen.
- Regulering af betingede vederlag efter første indregning indregnes direkte med modpost på den oprindelige købesum, hvorved der foretages korrektion af værdien af goodwill eller negativ goodwill.
- Ved trinvisse erhvervelser medregnes den bogførte værdi af de eksisterende kapitalandele i kostprisen.

Virksomhedssammenlægninger

Ved koncerninterne virksomhedssammenlægninger anvendes sammenlægningsmetoden. Herved sammenlægges de to virksomheder til bogførte værdier, og der identificeres ikke forskelsbeløb. Eventuelle vederlag, som overstiger den bogførte værdi i den overtagne virksomhed, indregnes direkte på egenkapitalen. Sammenlægningsmetoden gennemføres pr. overtagelsesdagen, og der er ikke tilrettet sammenligningstal.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Leasing

Leasingkontrakter, hvor koncernen har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), indregnes i balancen til det laveste af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af leasingydelse, beregnet ved anvendelse af leasingaftalens interne rente eller en alternativ lånerente som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver af- og nedskrives efter samme praksis som fastlagt for koncernens øvrige anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Alle øvrige leasingkontrakter betragtes som operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post. Hvis valutapositioner anses for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes værdireguleringerne direkte på egenkapitalen.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, måles til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Anlægsaktiver, der er købt i fremmed valuta, måles til kursen på transaktionsdagen.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Segmentoplysning om nettoomsætning

Oplysninger om aktiviteter og geografiske markeder er baseret på koncernens afkast og risici samt ud fra den interne økonomistyring. Koncernens aktiviteter anses som det primære segmentområde.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Ved salg af varer indregnes nettoomsætning, når fordele og risici vedrørende de solgte varer er overgået til køber, nettoomsætningen kan måles pålideligt og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele ved salget vil tilgå koncernen.

Nettoomsætningen måles til det modtagne vederlag og indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget.

Vareforbrug

Vareforbrug indeholder det forbrug af råvarer og hjælpematerialer, der er anvendt for at opnå virksomhedens nettoomsætning.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger indeholder indirekte produktionsomkostninger og omkostninger til lokaler, salg og distribution samt kontorhold mv.

Under andre eksterne omkostninger indregnes tillige forsknings- og udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger indeholder gager og lønninger samt lønafhængige omkostninger.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Andre driftsindtægter/-omkostninger

Andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger omfatter regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedernes hovedaktivitet, herunder avance og tab ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder

I resultatopgørelsen indregnes den forholdsmæssige andel af resultat for året under posten ”Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder”.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger omfatter renter, finansielle omkostninger ved finansiel leasing, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer, amortisering af finansielle gældsforpligtelser samt tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen.

Skat af årets resultat

Skat af årets resultat består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat og indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Selskabet er sambeskattet med danske koncerninterne selskaber. Den danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede danske selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver

Udviklingsprojekter, patenter og licenser

Omkostninger på udviklingsprojekter omfatter gager, afskrivninger og andre omkostninger, der direkte og indirekte kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter. Indirekte produktionsomkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i udviklingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte projekt.

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i koncernen kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er tilstrækkelig sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

Udviklingsprojekter, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, i takt med at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere. Et beløb svarende til de indregnede udviklingsomkostninger reserveres i posten ”Reserve for udviklingsomkostninger“ under egenkapitalen. Reserven omfatter

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

udelukkende udviklingsomkostninger, som er indregnet i regnskabsår, der begynder den 1. januar 2016 eller senere. Reserven reduceres løbende med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori udviklingsarbejdet forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør 5 år.

Erhvervede immaterielle rettigheder måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Rettighederne afskrives lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioden udgør 5 år, dog maksimalt restløbetiden for de pågældende rettigheder.

Goodwill

Goodwill afskrives lineært over den vurderede økonomiske brugstid på 5 år, der er fastlagt på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For egne fremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og underleverandører.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Bygninger	50 år
Produktionsanlæg og maskiner	10 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3-5 år
Indretning af lejede lokaler	10 år

Afskrivningsperiode og restværdi revurderes årligt.

Nedskrivning af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Hvis dette er tilfældet, foretages nedskrivning til den lavere genindvindingsværdi.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode.

I balancen indregnes under posten "Kapitalandele i associerede virksomheder" den forholdsmæssige ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort med udgangspunkt i dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver på anskaffelsestidspunktet med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer eller tab og med tillæg af resterende værdi af eventuelle merværdier og goodwill opgjort på tidspunktet for anskaffelsen af virksomhederne.

Den samlede nettoopskrivning af kapitalandele i associerede virksomheder henlægges via overskudsdisponeringen til "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode" under egenkapitalen. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet og reguleres med andre egenkapitalbevægelser i de associerede virksomheder.

Associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi indregnes til DKK 0. Hvis moderselskabet har en retslig eller en faktisk forpligtelse til at dække virksomhedens underbalance, indregnes en hensat forpligtelse hertil.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden eller nettorealisationseværdi, hvis denne er lavere.

Nettorealisationseværdien for varebeholdninger opgøres til det beløb, som forventes at kunne indbringes ved salg i normal drift med fradrag af salgs- og færdiggørelsesomkostninger. Nettorealisationseværdien opgøres under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter købspris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer og direkte løn med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles i balancen til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealisationseværdi, hvilket normalt udgør nominal værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet som aktiver omfatter afholdte forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer m.m.

Egenkapital

Udbytte

Udbytte, som ledelsen foreslår uddelt for regnskabsåret, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet, henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat, som følge af ændringer i skattesatser, indregnes i resultatopgørelsen eller i egenkapitalen, når den udskudte skat vedrører poster, der er indregnet i egenkapitalen.

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter. Tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Finansielle gældsforpligtelser

Lån, som realkreditlån og lån hos kreditinstitutter, indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles lånene til amortiseret kostpris, således at forskellen mellem proventuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen som en rentekomkostning over låneperioden.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Prioritetsgæld er således målt til amortiseret kostpris, der for kontantlån svarer til lånets restgæld. For obligationslån svarer amortiseret kostpris til en restgæld beregnet som lånets underliggende kontantværdi på lånoptagelsestidspunktet reguleret med en over afdragstiden foretaget afskrivning af lånets kursregulering på optagelsestidspunktet.

Øvrige gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominal værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter opført som forpligtelser udgøres af modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende regnskabsår.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser koncernens pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt koncernens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrøm fra driftsaktiviteten opgøres som årets resultat reguleret for ændring i driftskapitalen og ikke kontante resultatposter som af- og nedskrivninger og hensatte forpligtelser. Driftskapitalen omfatter omsætningsaktiver fratrukket kortfristede gældsforpligtelser eksklusive de poster, der indgår i likvider.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrøm fra investeringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrøm fra finansieringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra optagelse og tilbagebetaling af langfristede gældsforpligtelser samt ind- og udbetalinger til og fra selskabsdeltagerne.

Likvider

Likvide midler består af "Likvide beholdninger".

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Noter til årsregnskabet

22 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Hoved- og nøgletal

Forklaring af nøgletal

Bruttomargin	$\frac{\text{Bruttofortjeneste} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat før finansielle poster} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Afkastningsgrad	$\frac{\text{Resultat før finansielle poster} \times 100}{\text{Samlede aktiver}}$
Soliditetsgrad	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Samlede aktiver ultimo}}$
Forrentning af egenkapital	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$